

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS

(ceturtā palāta paplašinātā sastāvā)

2004. gada 16. septembrī *

Lieta T-274/01

Valmont Nederland BV, Mārheize [*Maarheeze*] (Nīderlande), ko pārstāv A. van Landaits [*A. Van Landuyt*], A. Promperss [*A. Prompers*] un G. van de Vāls [*G. Van de Wal*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienų Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja G. Rozē [*G. Rozet*] un H. Speijarts [*H. Speyart*], pēc tam M. Rozē [*M. Rozet*] un H. van Vlīts [*H. Van Vliet*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2001. gada 18. jūlija Lēmumu 2002/142/EK par Nīderlandes piešķirto atbalstu *Valmont Nederland BV* (OV 2002, L 48, 20. lpp.).

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA
(ceturtā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs I. Legāls [*H. Legal*], tiesneši V. Tili [*V. Tiili*],
A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*], M. Vilars [*Vilaras*] un N. Dž. Forvuds [*N. J. Forwood*],
sekretārs J. Plingerss [*J. Plingers*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 19. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

- 1 EKL 87. panta 1. punktā noteikts, ka, ja vien šis Līgums neparedz ko citu, ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis, vai ko jebkādā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 2 Komisijas Paziņojums 97/C 209/03 par valsts iestāžu veiktajā zemes un ēku pārdošanā ietvertajiem valsts atbalsta elementiem, ir publicēts "Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī" 1997. gada 10. jūlijā (OV C 209, 3. lpp., turpmāk tekstā — "paziņojums par zemes pārdošanu").

- 3 Šī paziņojuma I punktā ir noteikts tā mērķis — it īpaši skaidrot Komisijas praksi jautājumā par pārbaudēm, kuras veic saistībā ar valsts iestāžu pārdoto zemes gabalu, lai samazinātu saskaņā ar EKL 87. pantu un EKL 88. pantu pārbaudāmo darījumu skaitu, un šajā nolūkā dalībvalstīm sniegt ieteikumus, kas saistīti ar procedūras norisi.

- 4 Šī paziņojuma II.1. punktā ar nosaukumu “Pārdošana beznosacījuma piedāvājuma procedūras ietvaros” jo īpaši ir norādīts, ka “zemes pārdošanu [..] atklātas un beznosacījuma piedāvājuma procedūras ietvaros, par ko ir bijusi pietiekama publicitāte, un kas ir pielīdzināma izsolei, izvēloties labāko vai vienīgo piedāvājumu, pēc definīcijas veic par tirgus vērtību, un attiecīgi [tā] neietver valsts atbalstu”.

- 5 Tā II.2. punktā ar nosaukumu “Pārdošana, kas veikta, neievērojot beznosacījuma piedāvājuma procedūru” tā jo īpaši norāda:

“Ja valsts iestādes paredz neizmantot [II.1.] punktā minēto procedūru, vienam vai vairākiem neatkarīgiem vērtētājiem, kuriem ir uzticēts novērtēt aktīvus, ir jāveic novērtējums pirms pārdošanas pārrunām, lai noteiktu preces vērtību, pamatojoties uz tirgus rādītājiem un vispārpieņemtajiem vērtēšanas kritērijiem. Šādi noteiktā tirgus cena ir minimālā pirkuma cena, kāda ir pieņemama, nerunājot par valsts atbalsta piešķiršanu.”

- 6 Tā II.3. punktā ar nosaukumu “Paziņojums”, [Komisijas] paziņojumā par zemes pārdošanu pēc būtības norādīts, ka, lai Komisija varētu izvērtēt to, vai pastāv valsts atbalsts, dalībvalstīm, neskarot t.s. *de minimis* principu, jādara tai zināms jebkāda veida darījums, kas nav veikts atbilstoši vienai vai vairākām II.1. un II.2. punktā minētajām procedūrām.

Prāvas priekšvēsture

- 7 *Valmont Nederland BV* (turpmāk tekstā — “*Valmont*”) ir sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Nīderlandes tiesībām Mārheizē (Nīderlande), *Noord-Brabant* (ziemeļu Brabantē). Tā pārņēma sabiedrību *Nolte Mastenfabriek BV*, kuru 1991. gadā nopirka tās mātes sabiedrība — *Valmont Industries Inc.*
- 8 1993. gada 1. jūlijā Mārheizes pašvaldība (turpmāk tekstā — “Mārheize”) un *Nolte Mastenfabriek BV* parakstīja vienošanos par to, ka Mārheize pārdos un *Nolte* pirks neapbūvētu zemes gabalu, kas paredzēts rūpnieciskiem mērķiem, apmēram trīs hektāru platībā. Šajā vienošanās bija noteikta pārdošanas cena 900 000 Nīderlandes guldeņu (NLG) bez PVN, kas bija apmēram EUR 408 402.
- 9 Darījums tika noslēgts, parakstot autentisku pārdošanas aktu 1994. gada 8. februārī. Pārdošanas cena bez PVN tika noteikta saskaņā ar 1993. gada 1. jūlija pārdošanas vienošanās nosacījumiem, pamatojoties uz cenu 30 NLG/m² (apmēram 13,61 EUR/m²).
- 10 1998. gada pavasarī Nīderlandes preses [sleju] rakstos tika minēts, ka dažas ziemeļu Brabantes pašvaldības ir nelikumīgi izmantojušas provinces iestāžu piešķirtās subsīdijas, lai piesaistītu uzņēmumus savā teritorijā. Tika apgalvots, ka Mārheize bija šādas subsīdijas saņēmēja un ir to izmantojusi tādā veidā, ka ir pārdevusi zemes gabalus par zemāku cenu nekā to tirgus vērtība.
- 11 Ar 1998. gada 1. aprīļa vēstuli Komisija aicināja Nīderlandes iestādes tai sniegt informāciju šajā jautājumā.

- 12 Ar 1998. gada 2. jūlija vēstuli Nīderlandes iestādes informēja Komisiju par savu nodomu iesniegt tai vērtētāja atzinumu, ar kuru tika noteikta cena attiecīgajiem zemes gabaliem to pārdošanas brīdī.
- 13 Ar 1999. gada 19. janvāra vēstuli Nīderlandes iestādes nodeva Komisijai 1998. gada 4. decembra atzinuma kopiju, kuru uz to rēķina bija veicis neatkarīgais vērtētājs Laureisens [*Laureijssen*], vērtētāju biroja *Laureijssen & Brocken* biedrs (turpmāk tekstā — “Laureisena atzinums”). Šajā atzinumā, kas bija par 2 zemes gabaliem, kurus dažādas pašvaldības pārdeva dažādiem uzņēmumiem, attiecībā uz *Valmont* pārdoto zemes gabalu bija secināts, ka 1993. gadā cenai par kvadrātmetru vajadzēja būt NLG 42,50 (apmēram EUR 19,29).
- 14 Ar 2000. gada 7. novembra vēstuli Komisija darīja zināmu Nīderlandes iestādēm savu lēmumu uzsākt EKL 88. panta 2. punktā noteikto formālo pārbaudes procedūru. Šajā lēmumā tā norādīja, ka zemes pārdošana, no vienas puses, un tai sekojošā Mārheizes NLG 250 000 (apmēram EUR 113 445) apmērā finansētā stāvlaukuma ierīkošana uz zemes gabala daļas, no otras puses, šķiet ietveram valsts atbalstu. Turklāt tā šaubījās par to, vai tas atbilda nosacījumiem, kādi tiek prasīti tā atzišanai par saderīgu ar kopējo tirgu.
- 15 Ar 2000. gada 12. decembra vēstuli Nīderlandes iestādes nodeva savus apsvērumus Komisijai, pievienojot šādus dokumentus:
- 1994. gada 4. oktobra atzinumu, kuru uz *Valmont* rēķina izstrādāja neatkarīgais vērtētājs Šekermans [*Schekkerman*], *Troostwijk* vērtētāju biroja biedrs (turpmāk tekstā — “*Troostwijk* atzinums”), kurā bija secināts, ka 1994. gadā zemes gabala pārdošanas cenai vajadzēja būt NLG 1 050 000 (apmēram EUR 476 000);

- šī paša vērtētāja 2000. gada 28. novembra vēstuli, kas veltīta pretrunīgajiem Laureisena un *Troostwijk* atzinumiem (turpmāk tekstā — "*Troostwijk* vēstule");

 - 2000. gada 6. un 7. oktobra citu uzņēmumu, nevis *Valmont*, trīs vēstules, kurās tie apstiprināja, ka ir dažādā veidā un bez atlīdzības izmantojuši *Valmont* piederošo stāvlaukumu.
- 16 Ar Komisijas 2001. gada 3. februāra Paziņojumu 2001/C 37/08 par aicinājumu sniegt apsvērumus, piemērojot EKL 88. panta 2. punktu (OV C 7, 44. lpp.), ieinteresētajām personām tika darīta zināma 2000. gada 7. novembra vēstule, ar kuru Nīderlandes iestādēm paziņoja lēmumu uzsākt formālu pārbaudes procedūru.
- 17 Ar 2001. gada 20. februāra un 5. marta vēstuli *Valmont* juriskonsults nodeva *Valmont* apsvērumus Komisijai.
- 18 2001. gada 18. jūlijā Komisija pieņēma Lēmumu 2002/142/EK par atbalstu, ko Nīderlande piešķīra *Valmont Nederland BV* (OV 2002, L 48, 20. lpp., turpmāk tekstā — "Lēmums").
- 19 Lēmuma 1. pantā bija noteikts, ka zemes gabala pārdošana un stāvlaukuma ierīkošana ietver valsts atbalsta elementus par labu *Valmont*, kas sasniedz attiecīgi NLG 375 000 (apmēram EUR 170 168) un NLG 125 000 (apmēram EUR 56 723).

- 20 Tāpat tajā bija noteikts, ka šie valsts atbalsta elementi nav saderīgi ar kopējo tirgu (2. pants) un Nīderlandei tika uzdots, pirmkārt, veikt visus vajadzīgos pasākumus šī atbalsta atgūšanai no tā ieguvējas (3. pants), un, otrkārt, informēt Komisiju par minētajiem pasākumiem (4. pants).

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 21 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2001. gada 22. oktobrī, *Valmont* cēla šo prasību.
- 22 Sākotnēji lietu nodeva pirmajai palātai paplašinātā sastāvā, pēc tam — ceturtajai palātai paplašinātā sastāvā, jo tiesas palātu sastāvs tika mainīts; tiesnesis referents kopš 2003. gada 1. oktobra darbojas ceturtajā palātā.
- 23 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (ceturta palāta paplašinātā sastāvā) nolēma sākt mutvārdu procesu. Tāpat tā uzaicināja lietas dalībniekus saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 64. pantu atbildēt uz rakstveida jautājumiem un iesniegt dokumentus. Lietas dalībnieki ir izpildījuši šīs prasības noteiktajā termiņā.
- 24 Tika uzklausi lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz mutvārdu jautājumiem, ko Pirmās instances tiesa uzdeva 2004. gada 19. februāra tiesas sēdes laikā.

25 *Valmont* prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- atcelt Lēmumu;

- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;

- piespriest *Valmont* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

27 Savu prasījumu atbalstam *Valmont* izvirza sešus pamatus.

28 Pirmais pamats ir par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo zemes gabala pārdošana neietvēra priekšrocību. Otrais pamats ir par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo zemes gabala pārdošana un stāvlaukuma ierīkošana neiespaidoja tirdzniecību un nekropļoja konkurenci. Trešais pamats pēc būtības ir par

administratīvā procesa nelikumīgu norisi un *Valmont* procesuālo tiesību neievērošanu. Ceturtais pamats pēc būtības ir par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo Komisija, pamatojoties uz vērtētāja atzinumu, kam nav pierādījuma vērtības, secināja, ka zemes gabala pārdošana ietvēra priekšrocību. Piektais pamats pēc būtības ir par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo stāvlaukuma ierīkošana neietvēra priekšrocību. Sestais pamats pēc būtības ir par valsts atbalsta atgūšanas jautājumos piemērojamo noteikumu pārkāpumu un noilgumu.

- 29 Pirmais un ceturtais *Valmont* pamats pēc būtības ir viens un tas pats — par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo zemes gabala pārdošana neietver priekšrocību, kas ir jāpārbauda vispirms. Otrkārt, ir jāpārbauda *Valmont* [izvirzītais] piektais pamats par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo stāvlaukuma ierīkošana neietver priekšrocību.

Par pamatu par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo zemes gabala pārdošana neietver priekšrocību

- 30 Saskaņā ar *Valmont* teikto, Komisija ir nepareizi piemērojusi paziņojumu par zemes pārdošanu, kļūdaini izmantojusi Laureisena atzinumu un pieļāvusi acimredzamu kļūdu darījuma novērtējumā.

- 31 Arguments par Komisijas izmantoto Laureisena atzinumu ir jāpārbauda vispirms.

Lietas dalībnieku argumenti

- 32 No vienas puses, *Valmont* apgalvo, ka Komisija ir balstījusies uz Laureisena atzinumu, kuru veica pēc Nīderlandes iestāžu pieprasījuma iepriekšējās pārbaudes posma laikā 1998. gadā, lai gan tas bija pretrunīgs. Jo īpaši *Valmont* norāda, ka, runājot par attiecīgo zemes gabalu, šajā atzinumā bez racionāla izskaidrojuma tiek noteikta tirgus cena 42,50 NLG/m² un ka Komisija ir pieņēmusi šo secinājumu, to nopietni nepārbaudot.
- 33 No otras puses, Komisija neņēma vērā *Troostwijk* atzinumu, kuru pēc *Valmont* pieprasījuma 1994. gadā veica, lai iegūtu bankas aizdevumu, kaut gan tas attiecās uz lietu. Turklāt tā kategoriski noraidīja *Troostwijk* vēstuli.
- 34 Komisija atbildēja, ka *Valmont* argumentācijā netiek ņemts vērā fakts, ka tad, kad tā pārbaudīja valsts iestādes pārdotā zemes gabala darījumu, raugoties no EKL 87. panta 1. punkta viedokļa, Komisija, kura pati nav kvalificēta noteikt šādas preces cenu, balstījās uz tādiem objektīviem kritērijiem, kādi tie bija minēti paziņojumā par zemes pārdošanu. Jo īpaši šī paziņojuma II.2. punktā minētās procedūras ietvaros vērtētājs bija tas, kuram bija jāņem vērā atbilstošo ekonomisko apstākļu kopums. Ja — no vienas puses — šis vērtētājs ir neatkarīgs un kvalificēts un — no otras puses — tā slēdzienā nav acīmredzamas nopietnas metodoloģiskas kļūdas, Komisijai bija jāpieņem secinājumi, pie kādiem tas ir nonācis.
- 35 Šajā gadījumā, no vienas puses, Komisija varēja balstīties uz Laureisena atzinumu, kuru veica pēc darījuma, bet tomēr — saistībā ar administratīvo procesu. Vispirms, vērtētājam piemita kompetence un neatkarība — īpašības, kādas bija prasītas atzinuma par zemes pārdošanu II.2. punkta a) apakšpunkta otrajā un ceturtajā daļā. Tam uzticētais uzdevums — noteikt zemes gabala cenu darījuma laikā tika veikts

saskaņā ar šī paša paziņojuma II.2. punkta a) apakšpunkta piekto daļu. Turklāt viņa darba metodes bija adekvātas, tostarp tāpēc, ka viņš darbu veica, apskatot objektu [dabā]. Visbeidzot, rūpīga Laureisena atzinuma pārbaude atklāja, ka vērtētājs ir vērsis vajadzīgo uzmanību uz atbilstošo faktu kopumu un, ka, apsverot visu, zemes gabala cenas aprēķinā par kvadrātmētru šie fakti ir ietverti pareizi.

- 36 No otras puses, Komisija varēja neņemt vērā *Troostwijk* atzinumu un vēstuli tāpēc, ka šajos dokumentos apstiprinātais novērtējums atbilda tādām apbūvētam zemes gabalam, ko *Valmont* varēja pārdot, un nevis tādām neapbūvētam zemes gabalam, kuru tā iegādājās.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 37 Ņemot vērā to, ka atbalsts ir juridiska rakstura jēdziens un tas ir jāinterpretē, raugoties no objektīvu faktu viedokļa, Kopienų tiesai pēc būtības ir jāņem vērā gan tai iesniegtie izskatāmās prāvas konkrētie fakti, gan Komisijas apsvērumu tehniskais un sarežģītais raksturs, lai īstenotu pilnīgu kontroli jautājumā par to, vai (šis) pasākums ietilpst EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas jomā. (Tiesas 2000. gada 16. maija spriedums lietā C-83/98 P Francija/*Ladbroke Racing* un Komisija, *Recueil*, I-3271. lpp., 25. punkts un Pirmās instances tiesas 2002. gada 17. oktobra spriedums lietā T-98/00 *Linde*/Komisija, *Recueil*, II-3961. lpp., 40. punkts). Atkāpe no šī principa ir [pieļaujama] ekonomiski sarežģītu apsvērumu gadījumā, kad tiesas juridiskā kontrole ir ierobežota (šajā sakarā skat. Tiesas 1996. gada 29. februāra spriedumu lietā C-56/93 Beļģija/Komisija, *Recueil*, I-723. lpp., 11. punkts, un Tiesas 2003. gada 8. maija spriedumu apvienotajās lietās C-328/99 un C-399/00 Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, *Recueil*, I-4035. lpp., 39. punkts).

- 38 Turklāt Komisijas Lēmuma likumība jautājumā par valsts atbalstu ir izvērtējama atkarībā no tās informācijas, kāda bija tās rīcībā brīdī, kad tā pieņēma šo lēmumu (Tiesas 1986. gada 10. jūlija spriedums lietā 234/84 Beļģija/Komisija, *Recueil*, 2263. lpp., 16. punkts, un Tiesas 2003. gada 11. septembra spriedums lietā C-197/99 P Beļģija/Komisija, *Recueil*, I-8461. lpp., 86. punkts).
- 39 Šajā gadījumā Lēmuma 1. pantā ir noteikts, ka zemes gabala pārdošana ietver valsts atbalsta elementu NLG 375 000 (apmēram EUR 170 168) apmērā, un Lēmuma 15.–18. apsvērumā skaidri norādīts uz to, ka starpība starp zemes pārdošanas cenu un Komisijas noteikto tirgus cenu ir kvalificēta kā valsts atbalsts.
- 40 Lai nonāktu pie šāda secinājuma, Komisija vispirms atzīmēja, ka no paziņojuma par zemes pārdošanu II.2. punkta izriet, ka dalībvalstij, kura vēlas pārdot zemes gabalu, ir iespēja likt to iepriekš novērtēt vērtētājam, kura atzinums tādējādi ir tirgus cena un, kuru ievērojot, tiek izslēgta valsts atbalsta pastāvēšanas iespēja. Šajā gadījumā tā atzina, ka tās rīcībā esošie vērtētāja atzinumi bija veikti pēc darījuma. (Lēmuma 16. apsvērumš).
- 41 Turpinājumā tā uzskatīja, ka, no vienas puses, *Troostwijk* atzinumam nebija pierādījuma vērtības un, ka, no otras puses, Laureisena atzinumam tāda bija (Lēmuma 17. apsvērumš).
- 42 Visbeidzot, tā pieņēma Laureisena atzinumā noteikto tirgus cenu 42,50 NLG/m² (apmēram 19,29 EUR/m²), salīdzināja to ar pārdošanas cenu 30 NLG/m² (apmēram 13,62 EUR/m²) un no šī salīdzinājuma izdarīja secinājumus par valsts atbalsta pastāvēšanu (Lēmuma 18. apsvērumš).

- 43 Tādēļ ir jāpārbauda, vai Komisija ir balstījies tikai uz atzinumu, kam nebija pierādījuma vērtības, lai izlemtu to, vai pastāv valsts atbalsts jautājumā par zemes gabala pārdošanas cenu. Tā kā šajā gadījumā šis jautājums neietver nekādu sarežģītu ekonomisku vērtējumu, tas ir jāpārbauda pilnībā.
- 44 Pasākumi, ar kuriem dažādos veidos tiek samazinātas uzņēmuma budžeta parastās izmaksas un kas tādēļ ir pielīdzināmi subsīdijām, ietver priekšrocību EKL 87. panta 1. punkta nozīmē (šajā sakarā skat. Tiesas 1961. gada 23. februāra spriedumu lietā 30/59 *De Gezamenlijke Sttenkolenmijnen in Limburg/Augstā iestāde, Recueil*, 3., 39. lpp., un iepriekš 37. punktā minētā Tiesas sprieduma lietā Itālija un *SIM 2 Multimedia/Komisija* 35. punktu), tostarp preču vai pakalpojumu piegāde uz izdevīgiem nosacījumiem (šajā sakarā skat. Tiesas 1988. gada spriedumu apvienotajās lietās 67/85, 68/85 un 70/85 *Van der Kooy u.c./Komisija, Recueil*, 219. lpp., 28. un 29. punkts, un Tiesas 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-126/01 *GEMO, Recueil*, I-13769. lpp., 29. punkts).
- 45 Tad, kad šo principu piemēro gadījumā, kad valsts iestāde pārdod zemes gabalu uzņēmumam, tā sekas ir tādas, ka ir jānosaka, vai tā pircējs nevarēja iegūt pārdošanas cenu parastos tirgus apstākļos (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās T-127/99, T-129/99 un T-148/99 *Diputación Foral de Álava u.c./Komisija, Recueil*, II-1275. lpp., 73. punkts, ko apelācija neskar). Tad, kad Komisija šajā nolūkā pārbaudīja vērtētāju atzinumus, kuri bija veikti pēc attiecīgā darījuma, tai vajadzēja salīdzināt faktiski samaksāto cenu ar cenu, kāda bija minēta šajos dažādajos atzinumos, un noteikt, vai tā atšķirās pietiekami, lai pamatotu apgalvojumu par priekšrocību (šajā sakarā skat. Tiesas sprieduma iepriekš minētajā lietā *Disputación Foral de Álava u.c./Komisija*, 85. punktu, ko apelācija neskar). Ar šādu metodi ir iespējams ņemt vērā apšaubāmo raksturu, kāds piemīt šim pēc būtības retrospektīvi noteiktajam tirgus cenām.
- 46 Šajā gadījumā, pretēji tam kā tas ir norādīts Lēmuma 18. apsvērumā, Laureisena atzinuma secinājums, saskaņā ar kuru 1993. gadā pārdošanas cena bez PVN bija

jānosaka 42,50 NLG/m² — nav balstīts nedz uz aprēķinu, nedz uz salīdzinājumu ar cenām, kuras tika samaksātas par citu attiecīgās pašvaldības un citu īpašnieku veikto zemes gabalu pārdošanu.

- 47 Pirmkārt, šis skaitlis nav balstīts ne uz kādu skaitlisku, skaidru un pārbaudāmu darījumu. Patiešām, 3.4. punkta deviņtajā un desmitajā daļā ir noteikts:

“Kranendokas [*Cranendonck*] pašvaldība, agrāk saukta par Mārheizi, tāpat ir balstījies uz pašizmaksu. Nebija pieejams neviens uzreiz pārdodams zemes gabals ar aptuvenu platību [trīs hektāri]. Parcele, kuru pārdeva *Valmont International BV*, bija pašvaldības īpašums, un uz tās atradās mežs ar aptuveno vērtību — 2 NLG/m².

Pašvaldība novērtēja komunikāciju ievilkšanas izmaksas 30 NLG/m² bez PVN (kas atbilst *Den Engelsman* norādītajam skaitlim). Attīstības plānu izveidoja pēc pārdošanas *Valmont*, proti, 1994. gada 24. augustā [..]”, Laureisena atzinuma 4. punktā nekavējoties ir secināts:

“pamatojoties uz iepriekš minētajiem novērtējumiem un salīdzinājumu ar pārdotajiem un iznomātajiem [nekustamajiem] īpašumiem, attiecīgais nekustamais īpašums ir jānovērtē, pamatojoties uz:

a) 1993. gada cenu indeksu;

b) to, ka tas nebija apgrūtināts ar nomas tiesībām;

- c) attiecībā uz to nepastāvēja trešo personu iespējamie prasījumi [..];
- d) tas nebija apgrūtināts ar hipotēku un tam nebija uzlikts arests;
- e) to, ka tam nebija vides trūkumu, tādu kā zemes vai gaisa piesārņojums, kas radies no pārveidotiem vai kaitīgiem materiāliem, kas īstermiņā vai ilgtermiņā var negatīvi ietekmēt noteikto nekustama īpašuma vērtību;
- f) tomēr, ņemot vērā katram īpašumam tādu noteikto attaisnoto izmaksu samazināšanu, kādu to ir noteikusi pašvaldība,

par pārdošanas vērtību, kas noteikta, savstarpēji vienojoties, īpašumam, kas nav apgrūtināts ar nomas tiesībām vai citādi:

[..]

42,50 NLG/m² bez PVN.”

48 No vienas puses, iepriekš minētā atkāpe parāda, ka lai noteiktu pārdošanas cenu, Mārheize ir balstījies uz pašizmaksu — 32 NLG/m², kas iegūta, saskaitot vērtību zemes gabalam ar neizcirstu mežu tā sākotnējā stāvoklī (2 NLG/m²) un komunikāciju ievilkšanas izmaksas attiecīgajam zemes gabalam (30 NLG/m²). Šo pašizmaksu tātad veido skaidru un pārbaudāmu objektīvi skaitlisku faktu

kopsumma. Turklāt šķiet, ka komunikāciju ievilkšanas izmaksas — 30 NLG/m², kas veido būtisku pašizmaksas sastāvdaļu, atbilst tām, kuras kopumā ir konstatētas *Den Engelsman* zonā, kurā atrodas *Valmont* pārdotais zemes gabals, un tātad tās var uzskatīt par tādām, kuras ir atbilstoši novērtētas. Visbeidzot, šķiet, ka šī pašizmaksa pamato pārdošanas cenu 30 NLG/m², kā arī to norāda vērtētājs sava atzinuma 3.4. punkta pirmajā un trešajā daļā:

“Helmondas [*Helmond*] un Kranendokas [*Cranendonck*] [iepriekš saukta Mārheize] pašvaldību apmeklējuma laikā mēs saņēmām informāciju par attiecīgajos darījumos ar *E.P.M.* un *Valmont Nederland BV* piemēroto pārdošanas cenas noteikšanu.

Pašvaldības šādi skaidro nekustamo īpašumu cenu samazināšanos:

Mēs nevēlamies liegt Jums šo atbildi tikai tādēļ, ka mūsu atzinums nav pilnībā pabeigts. Mēs ceram, ka sniegtie skaidrojumi pamatos piemērotās pārdošanas cenas.”

⁴⁹ No otras puses, šķiet, ka faktus, kas vēlāk ir minēti Laureisena atzinumā, tāpat kā no to kombinācijas šķietami izrietošo tirgus cenu 42,50 NLG/m², nav iespējams objektīvi pārbaudīt.

⁵⁰ Vispirms šī atzinuma 4. punkta b), c), d) un e) apakšpunktā minētie fakti jau ir ņemti vērā 1993. gada 1. jūlijā, noslēdzot vienošanos par pārdošanu, un 1994. gada 8. februārī, [parakstot] autentisku pārdošanas aktu. Pirmajā no šiem dokumentiem tā 1. punktā ir norādīts, ka “pašvaldība ir veikusi izpēti par pārdotā zemes gabala iespējamo piesārņojumu” un ka “šī izpēte parāda, ka zemes stāvoklis tiek uzskatīts

par piemērotu būvniecībai un tā izmantošanai saskaņā ar zemes gabala izlietojuma [mērķi]. Otrajā dokumentā tā C.6. punktā šis secinājums tiek atkārtots, un tā C.2.1., C.2.3. un C.5. punktā atkārtoti tiek noteikts, ka zemes gabals nav apgrūtināts ar nomas tiesībām, trešo personu prasījumiem, arestu vai hipotēku. Tā kā Laureisena atzinumā nav nekāda izskaidrojuma, ir patvaļīgi uzskatīt, ka šajā pēdējā dokumentā tiek pamatotāk izvērtēta šo faktu ietekme uz pārdošanas cenu, nekā tas tika veikts darījuma laikā.

- 51 Turpinājumā, runājot par Laureisena atzinuma 4. punkta f) apakšpunktā izdarīto atsauci par to, ka ir ņemta vērā “attaisnoto izmaksu samazināšana katram īpašumam”, ir jākonstatē, ka ja šajā atzinumā detalizēti ir izklāstīta attaisnoto izmaksu samazināšana otram novērtētam zemes gabalam, ko pārdeva cita pašvaldība, nevis Mārheize, citam uzņēmumam, nevis *Valmont* (skat. iepriekš minēto 13. punktu), tad tajā, tieši pretēji, nav minēts neviens tāds fakts attiecībā uz zemes gabalu, kuru Mārheize pārdeva *Valmont*.
- 52 Tiesas sēdes laikā Komisija paskaidroja, ka administratīvā procesa laikā tā prasīja Nīderlandes iestādēm sniegt precizējumus šajā jautājumā, ka tās tos tai nav sniegušas un ka attiecīgais [teksta] fragments neapšaubāmi norāda uz paziņojumiem, kurus Mārheizes ierēdņi ir snieguši vērtētājam, bet kas nav minēti Laureisena atzinumā.
- 53 No judikatūras, kas minēta šī sprieduma 38. punktā, izriet, ka Lēmuma likumība ir vērtējama atkarībā no informācijas, kāda bija Komisijas rīcībā brīdī, kad tā pieņēma Lēmumu valsts atbalsta jautājumā. Šajā gadījumā no tā izriet, ka, neskatoties uz to, ka Komisija nebija ieguvusi prasīto papildu informāciju, tās rīcībā patiešām bija Laureisena atzinums, kurā bija ietverta attiecīgā atsauce un tāpēc tai vajadzēja novērtēt tā pierādījuma vērtību. Tādējādi Pirmās instances tiesa var kontrolēt Lēmuma likumību šajā jautājumā. Tomēr starp lietas dalībniekiem nepastāv strīds par to, ka Laureisena atzinumā netiek skaidrots, kāda ir “attaisnoto izmaksu samazināšana” attiecībā uz *Valmont* nopirkto zemes gabalu, un Pirmās instances tiesa uzskata, ka neargumentētu norādi nevar pamatoti uzskatīt par pārliecinošu un

atbilstošu, lai izskaidrotu starpību 10,5 NLG/m², kādu konstatēja starp pašizmaksu 32 NLG/m², uz kuru Mārheize balstījās, un pārdošanas cenu 42,5 NLG/m², kas bija noteikta Laureisena atzinumā. Arguments, saskaņā ar kuru šo atsauci varētu uzskatīt par tādu, ar kuru tiek norādīts uz paziņojumiem, kas nebija minēti Laureisena atzinumā un kurus Mārheizes ierēdņi sniedza vērtētājam, ir pārāk spekulatīvs, lai mainītu šo vērtējumu.

- 54 Tomēr, ciktāl tas izriet no Komisijas argumentiem par to, ka tās pieļautā kļūda šajā jautājumā ir saistīta ar tās rīcībā esošās informācijas nepilnīgo raksturu, vēl ir jāpārbauda tas, vai Komisija var atsaukties uz šo apstākli.
- 55 No judikatūras izriet, ka tad, kad tā uzskata, ka tāds atbalsts, kas ir ticis piešķirts, neinformējot par to Komisiju, ir nelikumīgs, Komisija tostarp ir tiesīga pieprasīt attiecīgajai dalībvalstij iesniegt visu informāciju, kāda ir vajadzīga tās pārbaudei; tikai gadījumā, kad attiecīgā dalībvalsts, neskatoties uz tai nosūtīto rīkojumu, neiesniedz prasīto informāciju, Komisija ir tiesīga balstīt savu lēmumu uz tās rīcībā esošiem faktiem (šajā sakarā skat. Tiesas 1990. gada 14. februāra spriedumu lietā C-301/87 Francija/Komisija, *Recueil*, I-307. lpp., 19. un 22. punkts, un Tiesas 1994. gada 13. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-324/90 un C-342/90 Vācija un *Pleuger Worthington*/Komisija, *Recueil*, I-1173. lpp., 26. punkts).
- 56 Komisijai piešķirtā kompetence pieprasīt attiecīgajai dalībvalstij sniegt tai informāciju pašlaik ir noteikta ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulu (EK) Nr. 659/1999 par [EKL 88.] panta piemērošanas noteikumiem (OV L 83, 1. lpp.). Šī regula stājās spēkā 1999. gada 16. aprīlī. Ciktāl tajā ir paredzēti procedūras noteikumi, tā bija piemērojama jebkuram administratīvam procesam, kas, kopš tās stāšanās spēkā, tika uzsākts Komisijā, neskarot tos noteikumus, kas ietver specifisku regulējumu šajā jautājumā (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 10. aprīļa spriedumu lietā T-369/00 *Département du Loiret*/Komisija, *Recueil*, II-1795. lpp., 50. un

51. punkts). Tā kā iepriekšējās pārbaudes posmu aizsāka ar 1998. gada 1. aprīļa vēstuli un formālo pārbaudes procedūru uzsāka ar Komisijas lēmumu, kuru ar 2000. gada 7. novembra vēstuli paziņoja Nīderlandes iestādēm (skat iepriekš minētos 11. un 14. punktu), šajā gadījumā šī regula ir piemērojama.

- 57 No Regulas Nr. 659/1999 10. panta redakcijas izriet, ka Komisijai piešķirtā kompetence lūgt attiecīgajai dalībvalstij sniegt informāciju (minētās regulas 10. panta 2. punkts un atsauce uz 5. panta 1. punktu) un, vajadzības gadījumā, rīkojums sniegt informāciju (šīs pašas regulas 10. panta 3. punkts) sākotnēji ir balstīta vienkārši uz Komisijas izvēli. Turklāt Regulas Nr. 659/1999 10. panta 3. punktā tostarp ir noteikts, ka gadījumā, kad tiek pieņemts lēmums par rīkojumu sniegt informāciju, tajā “ir jāprecizē, kāda informācija tiek prasīta”.
- 58 No tā izriet, ka Komisija var pieņemt galīgo lēmumu tad, kad tā uzskata, ka tās rīcībā ir visa vajadzīgā informācija, un ka tikai tad, kad tā uzskata, ka tas tā nav, tā pieprasa attiecīgajai dalībvalstij tai to iesniegt (šajā sakarā skat. iepriekš 55. punktā minētā Tiesas sprieduma lietā Vācija un *Pleuger Worthuington*/Komisija 26. punktu un Tiesas 2001. gada 22. marta spriedumu lietā C-17/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-2481. lpp., 28. punkts) iepriekšējā punktā izklāstītajā veidā.
- 59 Tomēr šajā gadījumā Komisija paskaidroja, ka tā bija lūgusi Nīderlandes iestādēm tai sniegt precizējumus attiecībā uz Laureisena atzinumā minēto atsauci par “attaisnoto izmaksu samazināšanu” par *Valmont* nopirkto zemes gabalu. Citiem vārdiem sakot, Komisija uzskatīja, ka tās rīcībā esošā informācija nebija pietiekama. Tomēr tā neieguva papildu informāciju un, galu galā, Lēmumā balstījās uz informāciju, kas tad bija tās rīcībā. Vēl jo vairāk to apstiprina fakts, ka Komisija Lēmumā atzina, ka, “pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, tā varēja paļauties uz Laureisena atzinumu” (Lēmuma 18. apsvērums).

- 60 Tomēr ne no Lēmuma, ne no lietas materiāliem neizriet un turklāt Komisija to neapgalvo, ka Nīderlandes iestādēm jebkad ar lēmumu par rīkojumu, kas būtu pieņemts saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 10. panta 3. punktu, būtu pieprasīts iesniegt attiecīgo informāciju. Tā kā Komisija neizmantoja savu kompetenci, kas ļauj tai likt attiecīgajai dalībvalstij iesniegt šo informāciju, tā nevar atsaukties uz tās rīcībā esošās informācijas fragmentāro raksturu, lai pamatotu Lēmumu (šajā sakarā skat. iepriekš 55. punktā minētā sprieduma lietā *Vācija un Pleuger Worthington/Komisija* 28. un 29. punktu).
- 61 Visbeidzot, attiecībā uz Laureisena atzinuma 4. punkta a) apakšpunktā izdarīto atsauci par 1993. gada cenu indeksu, ar to netiek pierādīts, ka pārdošanas cenu vajadzēja noteikt 42,50 NLG/m², bet gan tikai to, ka teorētiski un citos apstākļos to varēja noteikt — 50 NLG/m². Šo pēdējo minēto skaitli ir jāsaprot, kā arī Komisija to paskaidroja tiesas sēdes laikā, kā tādu, kas ir “drīzāk mākslīga cena”.
- 62 No Laureisena atzinuma 3.2. punktā minētās tabulas ar nosaukumu “Zemes pārdošanas cena bez PVN/m²” izpētes var konstatēt, ka cena 50 NLG/m² bija teorētiska pārdošanas cena, kuru 1993. gadā piemēroja Mārheizē. Šīs tabulas sākumā minētajos apsvērumos ir precizēts, ka pārdošanas cenas, kuras piemēro katram gadījumam atsevišķi, ar šo pārdošanas teorētisko cenu tiek “stingri noteiktas un/vai ietekmētas”, un turpmākajos “[komentāros]” ir norādīts, ka, pēc vērtētāja domām, šī cena ir piemērojama neatkarīgi no attiecīgā zemes gabala reālās platības, tāpēc ka “Mārheize” nenodala lielus un mazus zemes gabalus.
- 63 Tomēr Laureisena atzinuma 3.2. punkta izpēte tāpat ļauj konstatēt, ka 1993. gadā [...] centrālajā un austrumu [ziemeļu] Brabantēs [daļā] “bija vērojama ekonomikas lejupslīde” un ka patiešām “zemes cenas plašākā nozīmē netika vispārēji pārskatītas,

tās samazinot”, bet arī, ka “šādos apstākļos, acīmredzami bija vērojama vērtības krišanās”. Eksperts turpina, nepārprotami norādot:

“Zemākas pārdošanas cenas piemērošana nelabvēlīgos ekonomiskos apstākļos, jo īpaši, pārdodot lielas rūpnieciskās teritorijas, jebkurā gadījumā ir izskaidrojama. Ātrāka ieguldījumu atgūšana un iespējamo procentu zaudējuma novēršana ir pietiekami iemesli, raugoties no ekonomisko interešu viedokļa. Turklāt minētajos apstākļos tas varētu atsaukties uz cenu tad, kad ir jāsadarbojas ar racionāli domājošiem tirgus uzņēmējiem.”

- 64 Tātad no Laureisena atzinuma izpētes ir skaidrs, ka, pirmkārt, pārdošanas cena, kas ir zemāka par teorētisko cenu 50 NLG/m², bija izskaidrojama “jebkurā gadījumā” un “jo īpaši — lielu apjomu pārdošanas gadījumā” un tikpat racionāla no ekonomiskā konteksta par tādiem darījumiem par 1993. gadu, kādi tie ir šajā gadījumā; otrkārt, ka pašizmaksas cena 32 NLG/m² bija balstīta uz objektīviem un pārbaudāmiem kritērijiem un varēja būt tirgus cena; treškārt, atzinumā apstiprinātā apgalvotā tirgus cena 42,50 NLG/m² nav balstīta uz pārbaudāmo faktu kopumu.
- 65 Otrkārt, šis skaitlis 42,50 NLG/m² nav balstīts uz salīdzinājumu ar cenām, kuras samaksātas par citiem attiecīgās pašvaldības vai citu īpašnieku pārdotajiem zemes gabaliem.
- 66 Tieši pretēji, no Laureisena atzinuma izpētes var konstatēt, ka vērtētājs ir veicis izpēti par līdzīgu un mūsdienīgu darījumu esamību, kuri pielīdzināmi [veiktajam] darījumam, kā arī tas izriet no šī atzinuma 3.1. punkta otrās un trešās daļas un, ka tas ir veicis uzskaiti par Mārheizes veiktajiem darījumiem laika posmā no 1991. gada līdz 1995. gadam un pārbaudījis darījumus, kurus veikuši citi — gan valsts, gan privāti — īpašnieki, bet pēc tam viņš ir nonācis pie secinājuma, ka šādu salīdzinājumu nebija iespējams veikt.

- 67 Tā, no Laureisena atzinuma 3.2. punktā minētās tabulas ar nosaukumu "Kopējie gada laikā pārdotie nekustamie īpašumi" izpētes jāatzīmē, ka, neskarot *Valmont* pārdoto zemes gabalu 3 ha platībā, zemes gabalu, kas paredzēti rūpnieciskiem mērķiem, darījumi, kurus veica Mārheize un uzskaitīja vērtētājs, attiecās uz zemes gabaliem ar kopējo platību 0,18 ha — 1991. gadā, 0,56 ha — 1993. gadā, 0,04 ha — 1994. gadā un 3,52 ha — 1995. gadā, turklāt nav iespējams noteikt, vai šis pēdējais skaitlis atbilst tikai vienam vai vairākiem darījumiem, tā kā runa ir par kopējo gada apjomu. Turklāt par 1992. gadu nav norādīts neviens pārdošanas darījums.
- 68 Tāpat Laureisena atzinuma 3.2. punkta no otrās līdz sestajai daļai un no sešpadsmitās līdz divdesmit devītajai daļai, pēc tam no jauna 3.3. punkta pirmajā un trešajā daļā vērtētājs ir konstatējis, ka gandrīz nemaz nepastāv darījumi, kas ir salīdzināmi ar tiem, kurus veikuši citi īpašnieki — kā valsts, tā privāti. No vienas puses, ziemeļu Brabantes pašvaldībām ir monopols jautājumā par zemes gabalu, kas paredzēti rūpnieciskiem mērķiem, ar pievadītajām komunikācijām pārdošanu. No otras puses, šīs pašvaldības piemēro dažādas pārdošanas cenas zemes gabaliem ar salīdzināmu apjomu, kā to parāda tabula ar nosaukumu "Zemes pārdošanas cena bez PVN par m²", kas norādīta minētā atzinuma 3.2. punktā, un tai sekojošo komentāru izpēte.
- 69 Rezultātā, kā arī tas izriet no Laureisena atzinuma 3.2. punkta devītās daļas, vērtētājs ir veicis "vērtējumu [...], kas ir drīzāk [pamatots] ar teorētiskiem argumentiem", turklāt viņa atzinumā nav skaidri uzsvērti fakti, pamatojoties uz kuriem šis vērtējums tika veikts, jo tajā ir attiecīgi norādīts, ka "tika ņemti vērā pārdošanas darījumi zemes gabalam ar minimālo [četrus hektāru] lielumu vienai noteiktai personai" (Laureisena atzinuma 3.1. punkta ceturtais daļa), ka "laikposmā no 1991. līdz 1995. gadam [Mārheizes] pašvaldībā nebija veikti salīdzināmi pārdošanas darījumi ar nekustamajiem īpašumiem, kas lielāki par [četriem hektāriem], ar kādu noteiktu pircēju" (Laureisena atzinuma 3.3. punkta pirmā daļa) un, kā to parāda dati, kas minēti tabulā ar nosaukumu "Zemes pārdošanas cena bez PVN par m²", "atbilst vidējai [cenai] par zemes gabaliem ar aptuveni 90 000 m² lielu platību", proti, deviņi hektāri (Laureisena atzinuma 3.2. punkts).

- 70 Uzaicināta izteikties par Laureisena atzinuma pierādījuma vērtību, Komisija izklāstīja vairākus argumentus, lai pamatotu ar šo dokumentu noteikto tirgus cenu 42,50 NLG/m² un noraidītu tajā minēto tirgus cenu 32 NLG/m². Tomēr neviens no šiem argumentiem nebija pārlicinošs.
- 71 Pirmkārt, Komisija savās atbildēs uz Pirmās instances tiesas rakstveidā uzdotajiem jautājumiem norādīja, ka tas ir dabiski, ka vērtētāja atzinumā ir sniegts, kā šajā gadījumā, vispārējs vērtējums. Tomēr par vērtētāja atzinuma pierādījuma vērtību kā Komisija, tā Tiesa var spriest tikai, pamatojoties uz tā objektīvo saturu, un no vienkārša apgalvojuma, kas nav pamatots, nevar izdarīt secinājumus par valsts atbalsta pastāvēšanu. Turklāt tā ir argumentācija, kuru Komisija izvēlējās tiesas sēdes laikā attiecībā uz *Troostwijk* atzinumu. Tā patiešām norādīja, ka, pieņemot, ka *Troostwijk* atzinumā minēto metodi, kurā celtniecības izmaksas tiek atņemtas no apbūvēta zemes gabala vērtības (Lēmuma 17. apsvērumš), zemes gabala cenas noteikšanai atzītu par pieņemamu, tomēr neatliek nekas cits, kā secināt, ka šajā gadījumā nav veikts nekāds minēto izdevumu “precīzs aprēķins” un ka skaitlis — 35 NLG/m², pie kura noved šis atzinums, katrā ziņā jāuzskata par neadekvātu.
- 72 Otrkārt, Komisija savās atbildēs uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem un vēlāk tiesas sēdes laikā apgalvoja, ka, lai gan Laureisena atzinuma 4. punktā minētais tirgus cenas noteicošo faktoru uzskaitījums bija neprecīzs, tas bija adekvāts, ja, kā šajā gadījumā, to ir veicis neatkarīgs un kvalificēts vērtētājs. Tomēr, lai arī Komisija, lai gan tas nav tās pienākums, tostarp var pieņemt ārējo ekspertu palīdzību (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1997. gada 27. februāra spriedumu lietā T-106/95 *FFSA u.c./Komisija*, *Recueil*, II-229. lpp., 102. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 16. marta spriedumu lietā T-72/98 *Astilleros Zamacona/Komisija*, *Recueil*, II-1683. lpp., 55. punkts), tā netiek atbrīvota no viņu darbu izvērtēšanas. Tā ir Komisijas, nevis minēto vērtētāju galvenā un ekskluzīvā atbildība — ar Kopienas tiesas kontroles palīdzību nodrošināt EKL 87. panta ievērošanu un EKL 88. panta ieviešanu (šajā sakarā skat. Tiesas 1977. gada 22. marta spriedumu lietā 78/76, *Steinike & Weinglig*, *Recueil*, 595. lpp., 9. punkts; Tiesas 1991. gada 21. novembra spriedumu lietā C-354/90 *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires u.c.*, *Recueil*, I-5505. lpp., 14. punkts, un Tiesas 1994. gada 9. augusta spriedumu lietā C-44/93 *Namur-Les assurances du crédit*, *Recueil*, I-3829. lpp., 17. punkts).

- 73 Treškārt, Komisija savās atbildēs uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem apstiprināja, ka Laureisena atzinumā tostarp bija minēti fakti, kas palīdz izskaidrot secinājumu, pie kura tajā ir nonākts. Komisija implicitā veidā ņēma vērā šos faktus savā analizē.
- 74 No vienas puses, saskaņā ar Komisijas teikto, ir jāatzīmē, ka zemes gabals, kas atrodas tiešā tuvumā pie valsts nozīmes ceļa, ir viegli pieejams un apgādāts ar mūsdienīgām iekārtām, kā tas izriet no Laureisena atzinuma 2. punktā minētā apraksta. Tādējādi Pirmās instances tiesa uzskata, ka šis arguments sava vispārīgā un aptuvenā rakstura dēļ šajā gadījumā nav tāds, lai ar to izskaidrotu secinājumu, pie kāda ir nonākts Laureisena atzinumā. Tostarp, lai gan vērtētājs savā atzinumā ir minējis šos faktus, tas no tiem nav izdarījis nekādus tiešus secinājumus savā vērtējumā un savā secinājumā par zemes gabala vērtību.
- 75 No otras puses, pēc Komisijas domām ir jāņem vērā norāde, kas minēta Laureisena atzinuma 3.2. punkta pirmajā daļā, saskaņā ar kuru “parasti zemes gabalu cenas noteikšana izriet no pirkuma vai iemaksas vērtības, komunikāciju ievilkšanas izmaksu, infrastruktūras labiekārtošanas darbu, izlietojuma grozījumu, peļņas, risku u.tml. saskaitīšanas.” Tomēr Pirmās instances tiesa atzīmē, ka no lietas materiāliem izriet, ka komunikāciju ievilkšanas izmaksas ir ņemtas vērā 1993. gada 1. jūlija pārdošanas vienošanās 3. punktā un 1994. gada 8. februāra autentiskā pārdošanas akta C.6. punktā, un atgādina, ka Laureisena atzinumā nepārprotami tiek uzskatīts, ka tās kopā ar zemes gabala vērtību jau ir ietvertas pašizmaksā, uz kuru Mārheize ir balstījusies, pārdodot zemes gabalu *Valmont* (skatīt šī sprieduma iepriekš minētos 47. un 48. punktu). Attiecībā uz citiem faktiem pietiek atzīt, ka Laureisena atzinumā tie nav pārbaudīti vairāk kā Lēmumā.
- 76 Ceturtkārt, Komisija savās atbildēs uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem vēlāk tiesas sēdes laikā kā pamatojumu izmantoja pēc pašas iniciatīvas iesniegto dokumentu ar nosaukumu “1980. gada 17. jūnija [Mārheizes pilsētas] domes priekšlikums”, kura mērķis bija jo īpaši noteikt zemes gabalu, kas paredzēti rūpnieciskiem mērķiem, pārdošanas vispārīgos nosacījumus un pārdošanas cenu.

- 77 Pat pieņemot, ka varētu ņemt vērā šo dokumentu, kas nebija Komisijas rīcībā tad, kad tā pieņēma Lēmumu, jo no tās atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem ir redzams, ka Nīderlandes iestādes tai to nosūtīja ar 2004. gada 15. janvāra vēstuli, tas nenozīmē, ka pēc tā ir jāvadās.
- 78 Protams, šajā dokumentā ir minēts jautājums par *Den Engelsman* rūpnieciskās zonas, kurā 1994. gadā *Valmont* uzsāka uzņēmējdarbību, paplašināšanas realizāciju 1980. gadā. Runājot par šo paplašināšanos, bija precizēts, ka "bruto platība ir +/- 2,85 hektāri, un pieejamā netto platība sasniedza +/- [1,74 hektārus]", tā ka "pārdošanas cena bija jānosaka 45 NLG/m² bez PVN". Tomēr, lai gan nav vajadzības šajā gadījumā pārbaudīt priekšlikuma atbilstību par zemes gabala attīstīšanu četrpadsmit gadus pirms attiecīgā darījuma, ievērojot "dažādu pašvaldībā nodibinātu uzņēmumu lūgumu ņemt tos vērā gadījumā, kad tiek pārdotas rūpniecības teritorijas", kuru bruto platība turklāt ir zemāka par *Valmont* pārdoto zemes gabalu, pietiek atzīmēt, ka no lietas materiāliem neizriet, ka Mārheize būtu jebkad pieņēmusi attiecīgo priekšlikumu.
- 79 Tieši pretēji, Mārheizes pilsētas domes 1980. gada 26. jūnija lēmums par zemes gabalu, kas paredzēti rūpnieciskiem mērķiem, pārdošanas vispārīgiem nosacījumiem, uz kuru attiecas 1994. gada 8. februāra autentiskais pārdošanas akts un kuru arī iesniedza tiesas sēdē, saskaņā ar tās teikto neietvēra nekādu atsauci uz jebkādu pārdošanas cenu.
- 80 Turklāt 1980. gada 17. jūnija priekšlikuma izpēte, uz kuru Komisija ir balstījusies, noved pie apsvēruma, ka tajā bija paredzēts noteikt pārdošanas cenu 45 NLG/m², pamatojoties uz pašizmaksu 44,10 NLG/m², un tātad ierobežot finansiālo peļņu, ko nekavējoties iegūtu Mārheize no attiecīgā zemes gabala pārdošanas par 0,90 NLG/m². Tātad ar šo dokumentu nevar apstiprināt Laureisena atzinumā minētā secinājuma pamatotību, kurā apstiprināta pašizmaksa 32 NLG/m² un tirgus cena 42,50 NLG/m², lai gan starpība starp šiem abiem skaitļiem — 10,50 NLG/m² ir vairāk kā desmit reizes lielāka par to, kas minēta apskatāmajā dokumentā.

- 81 Piektkārt, Komisija savās atbildēs uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem rakstveida jautājumiem apgalvoja, ka tirgus cena 42,50 NLG/m² tika apstiprināta ar Nīderlandes Vides teritoriālās plānošanas un sabiedrisko būvju ministrijas ziņojumu ar nosaukumu "1993. gada aptauja par rūpniecības teritorijām un brīvajām biroju vietām", kas pievienots tās iebildumu raksta 25. pielikumā. Runājot par *Valmont* nopirkto zemes gabalu, tas minēja cenu 47 NLG/m². Tomēr ir jāatzīst, ka šis dokuments tāds, kādu to Komisija iesniedza procesuālā raksta pielikumā, ietvēra vispārēja rakstura sintēzi vienas lapas garumā, kurā nevienā vietā nav minēta attiecīgā informācija.
- 82 Sestkārt, Komisija tiesas sēdē norādīja, ka Laureisena atzinums starp tās rīcībā esošiem atzinumiem bija vienīgais atbilstošais dokuments tāpēc, ka tā priekšmets bija noteikt pārdodamā zemes gabala cenu pēc savstarpējas vienošanās, kas nebija apgrūtināts ar nomas tiesībām un bija tādā stāvoklī, kādā tas bija pārdošanas laikā. Savukārt, kā tas arī ir norādīts Lēmuma 17. apsvērumā, tā nevarēja pašauties uz *Troostwijk* atzinumu, jo tajā bija novērtēta rūpniecības zona kopumā, tai skaitā ēkas, un nevis tāds zemes gabals, kādu to pārdeva Mārheize, proti — neapbūvēts.
- 83 Tomēr, lai gan Komisija patiešām varēja atzīmēt, ka *Troostwijk* atzinuma priekšmets bija novērtēt apbūvētu zemes gabalu, uzskatīt, ka tas bija neadekvāti un atsaukties uz Laureisena atzinumu, kura priekšmets tai šķita atbilstošs paziņojuma par zemes pārdošanu II.2. punkta a) apakšpunkta piektās daļas redakcijai, bija nepieciešams arī, lai šis pēdējais atzinums būtu ar pierādījuma vērtību.
- 84 Turpinājumā ir jāatzīmē, ka Lēmuma 18. apsvērumā Komisija noraidīja *Troostwijk* vēstuli, kurā tostarp bija norādīts, ka Laureisena atzinumā nebija ņemts vērā fakts, ka zemes gabals nebija pilnībā pieejams no koplietošanas ceļa un tāpēc tajā tika pārvērtēta tā cena, pamatojoties uz to, ka "šis apgalvojums nav [...] pamatots ar nevienu pierādījumu" un ka "[Laureisena atzinumā] skaidri bija norādīts, ka eksperti bija apskatījuši objektu dabā."

- 85 Tomēr, lai arī tā ir, ka Laureisena atzinuma 3.1. punkta pirmajā daļā minētais apliecina to, ka vērtētājs patiešām bija apskatījis objektu dabā, tas pats ir attiecināms arī uz *Troostwijk* atzinuma veicēju, kā tas izriet no viņa atzinuma sadaļas ar nosaukumu "Atbilde" pirmās daļas. Komisija tostarp to atzina tiesas sēdes laikā.
- 86 Tādējādi pēc tam, kad tika konstatēta atšķirību pastāvēšana starp Laureisena un *Troostwijk* atzinumiem attiecībā uz faktisko elementu, kas ietekmē zemes gabala cenu, un nepastāvot faktiem, kas ļautu uzskatīt, ka Laureisena atzinums bija šajā jautājumā precīzs un ka *Troostwijk* atzinums tāds nebija, Komisija, kura uzskatīja, ka šajā pēdējā minētajā slēdzienā nav izmantota apmierinoša aprēķināšanas metode un tas nebija piemērots tieši attiecībā uz šo konkrēto jautājumu, nevarēja vispārināt šo spriedumu un aprobežoties ar *Troostwijk* vēstules neņemšanu vērā tās pierādījuma spēka trūkuma dēļ. Turklāt, kaut arī tas tā ir, ka nepabūvēta zemes gabala aprēķināšanas metode, par pamatu ņemot apbūvēta zemes gabala cenu, varētu būt nepilnīga, tomēr nevar apstrīdēt, ka tai piemīt priekšrocība, ka tā nav spekulatīva, kā *Valmont* to atzīmēja tiesas sēdes laikā, pret ko arī netika celti iebildumi.
- 87 Septītkārt, Komisija apgalvoja, ka, pat pieņemot, ka pašizmaksa 32 NLG/m² veidoja tirgus cenu, ar kuru tai bija jāsalīdzina pārdošanas cena 30 NLG/m², tomēr tas nemaina to, ka starp šīm cenām bija starpība 2 NLG/m², un, attiecīgi, Mārheize no šī darījuma neguva nekādu finansiālu peļņu.
- 88 Tomēr šis konstatējums nav lietā nozīmīgs, jo no judikatūras, kas minēta iepriekš šī sprieduma 45. punktā, izriet, ka bija vēl jānosaka, vai pārdošanas cena 30 NLG/m², kas noveda pie kopējās summas NLG 900 000, pietiekami atšķirās no tirgus cenas 32 NLG/m², no kuras izriet kopējā summa NLG 960 000, lai to varētu kvalificēt par valsts atbalstu. Citiem vārdiem sakot, Komisijai vajadzēja novērtēt starp šiem skaitļiem pastāvošo starpību 6,25 %, raugoties no EKL 87. panta 1. punkta viedokļa, un, pamatojoties uz to, secināt, vai pastāv valsts atbalsts vai ne.

- 89 No iepriekš minētā izriet, ka *Valmont* argumentācija ir pamatota. Laureisena atzinumā netiek atbalstīts Komisijas secinājums, saskaņā ar kuru pārdošanas cena ir zemāka par tirgus cenu un, attiecīgi, ietver valsts atbalsta elementu.
- 90 Tātad Komisija ir kļūdaini piemērojusi EKL 87. panta 1. punktu, uzskatīdama, pamatojoties uz eksperta atzinumu, kam šajā jautājumā trūkst pierādījuma spēka, ka zemes gabala pārdošana ietver valsts atbalsta elementu.
- 91 Tātad ir jāatceļ Lēmuma 1. pants, kurā noteikts, ka zemes gabala pārdošana ietver valsts atbalstu, un nav nepieciešams pārbaudīt ne šī pamata atlikušo daļu, ne citus pamatus, kas ir izvirzīti šajā sakarā. No tā izriet, ka ir jāatceļ arī Lēmuma 2., 3. un 4. pants, ciktāl tie attiecas uz zemes gabala pārdošanu.

Par pamatu par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, jo stāvlaukuma ierīkošana neietver priekšrocību

Lietas dalībnieku argumenti

- 92 *Valmont* norāda, ka, pirmkārt, no administratīvā procesa laikā Komisijai sniegtās informācijas ir redzams, ka stāvlaukumu, kas bija ierīkots uz zemes gabala, ko tā iegādājusies no Mārheizes, bez kompensācijas izmantoja trešie uzņēmumi. Saskaņā ar tās teikto, (minētās) informācijas skaitā bija arī citas uzņēmumu vēstules, kuras Komisija pārbaudīja Lēmuma 20. un 21. punktā (skat. iepriekš minēto 15. punktu), tostarp 2000. gada 6. oktobra vēstule, ko tai nosūtīja Mārheize un kuru tā pievienoja sava pieteikuma par lietas ierosināšanu 6 d. pielikumā.

- 93 Otrkārt, *Valmont* atzīst, ka Komisija Lēmuma 20. apsvērumā pamatoti varēja uzskatīt, ka tā bija tiešā ieguvēja no stāvlaukuma ierīkošanas, bet [tani pat laikā] nepiekrīt dažu faktisko elementu, kurus Komisija ir izmantojusi šī izvērtējuma atbalstam, piemērotībai.
- 94 Treškārt, *Valmont* apgalvo, ka šī gadījuma apstākļos Komisija, no vienas puses, nav novērtējusi trešām personām piešķirto iespēju — vai tiesību — izmantot [tai piederošo] stāvlaukumu pastāvēšanas nozīmīgumu un, no otras puses, nav to ņēmusi vērā savā argumentācijā.
- 95 Ceturtkārt un visbeidzot, tā nepiekrīt Komisijas pieejai par tādas infrastruktūras kā stāvlaukuma kvalificēšanu par daļēji publisku un no tā izrietošo patvaļīgo secinājumu par to, ka puse no finansējuma, ko valsts iestādes piešķir tā ierīkošanai, ir jāuzskata par priekšrocību.
- 96 Uz šiem argumentiem Komisija atbildēja, ka, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju, kuras skaitā nebija vēstule, kuru *Valmont* iesniedza pieteikuma par lietas ierosināšanu 6 d. pielikumā, tā varēja uzskatīt, ka daļu no Mārheizes piešķirtā finansējuma stāvlaukuma ierīkošanai varēja uzskatīt par priekšrocību.
- 97 Pirmkārt, Komisija nebija kļūdījusies faktu izvērtējumā, uzskatot, ka stāvlaukums ir daļēji publiska infrastruktūra. Protams, varētu šķist, ka šī infrastruktūra nav publiska, proti, — brīvi pieejama ikvienam, jebkurā brīdī, ar vienādiem nosacījumiem un bez iepriekšējas atļaujas un ka *Valmont* varētu uzskatīt par tās galveno ieguvēju. Tomēr ir arī skaidrs tas, ka arī citi uzņēmumi, nevis [tikai] *Valmont*, varēja izmantot šo infrastruktūru saskaņā ar starp *Valmont* un Mārheizi noslēgto “džentlmeņu vienošanos” un ka likumīgi *Valmont* nevarēja uzskatīt par šī stāvlaukuma vienīgo ieguvēju.

- 98 Otrkārt, nepastāvēt tiesību normai, kas tai uzliktu par pienākumu kvalificēt tādu infrastruktūru, kāda tā ir šajā gadījumā, par pilnībā publisku vai privātu, un pastāvēt faktiem, kas apstiprina tās neviennozīmīgo dabu, Komisija bija tiesīga to kvalificēt par daļēji publisku. Šī pieeja vēl jo vairāk bija likumīga tāpēc, ka Komisijai vajadzēja precīzi noteikt *Valmont* piešķirtajā finansējumā ietverto priekšrocību, un tāpēc, ka šajā gadījumā šāda darbība pilnībā bija atkarīga no šīs infrastruktūras izmantojuma.
- 99 Treškārt, lai noraidītu šādu kvalifikāciju, *Valmont* vajadzēja pierādīt, ka tā nav izmantojusi attiecīgo infrastruktūru vairāk, kā būtu izmantojusi publisku stāvlaukumu, kas netika izdarīts, jo *Valmont* bija īpašniece tam zemes gabalam, uz kura to ierīkoja.
- 100 Ceturtkārt un visbeidzot, infrastruktūras kvalifikācijas par daļēji publisku loģiskas sekas ir, ka daļa no tās ierīkošanai piešķirtā finansējuma ietver valsts atbalstu. Pārējā daļā *Valmont* nepaskaidro to, kādu iemeslu dēļ Komisijai vajadzēja par priekšrocību kvalificēt šī finansējuma mazāko daļu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 101 Pirms [sākt šī] pamata pārbaudi, no izskatīšanas ir jāizslēdz vēstule, kas pievienota pieteikuma par lietas ierosināšanu 6 d. pielikumā. Mārheizes nosūtīto vēstuli *Valmont* pēdējā iedalīja to dokumentu skaitā, ko Nīderlandes iestādes pievienoja apsvērumiem, kurus tās sniedza Komisijai formālās pārbaudes procedūras laikā 2000. gada 12. decembrī.

- 102 Kā tas tika minēts šī sprieduma iepriekš minētajā 38. punktā, Komisijas Lēmuma likumība jautājumā par valsts atbalstu ir izvērtējama atkarībā no informācijas, kas varēja būt Komisijas rīcībā tad, kad tā šo lēmumu pieņēma. Kā Komisija to pamatoti atzīmēja, šī principa sekas ir tādas, ka, kaut arī nekas nekavē prasītāju izvirzīt juridisku pamatu, ko tā kā ieinteresētā persona nebija izdarījusi formālās pārbaudes procedūras laikā, lai pamatotu savu prasību par šāda lēmuma atcelšanu, savukārt nav pieļaujams, ka tā varētu balstīties uz Komisijai nezināmiem faktiskiem argumentiem, kurus tā nav darījusi zināmus šīs procedūras norises laikā (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1999. gada 6. oktobra spriedumus lietā T-110/97 *Kneissl Dachstein*/Komisija, *Recueil*, II-2881. lpp., 102. punkts, un lietā T-123/97 *Salomon*/Komisija, *Recueil*, II-2925. lpp., 55. punkts).
- 103 Šajā gadījumā Komisija savā iebildumu rakstā norādīja, ka attiecīgā vēstule netika iesniegta administratīvā procesa laikā, un *Valmont* atbildēja, no vienas puses, ka, pirmkārt, tai bija tiesības tiesā izvirzīt jebkādu faktisku apstākli, pat ja tas nav zināms Komisijai un kuru tā nav tai darījusi zināmu, un, no otras puses, ka šis dokuments jebkurā gadījumā neietver nekādu informāciju, kas jau nebūtu tikusi izklāstīta uzņēmumu vēstulēs, kas minētas iepriekš šī sprieduma 15. punktā.
- 104 Ņemot vērā pastāvīgo judikatūru, kas minēta iepriekš šī sprieduma 38. un 102. punktā, pirmajam no šiem iebildumiem acīmredzami nav nekāda juridiska pamatojuma. Attiecībā uz otru iebildumu Pirmās instances tiesa atzīmē, ka, kaut arī attiecīgajā vēstulē patiešām ir minēta faktiskā informācija, ko Nīderlandes iestādes bija darījušas zināmu Komisijai, tā turklāt ietver jaunu faktisku informāciju, kā Komisija to bija norādījusi atbildē uz Pirmās instances tiesas rakstiski uzdoto jautājumu. Tātad šī vēstule ir jānoraida kā tāda, kas neatbilst nosacījumiem, lai uz to varētu atsaukties tiesas kontroles ietvaros.
- 105 Attiecībā uz būtību, Lēmuma 1. pantā noteikts, ka stāvlaukuma ierīkošana ietver valsts atbalsta elementu NLG 125 000 (EUR 56 723) apmērā, un no Lēmuma 20.–22. apsvēruma ir redzams, ka šim nolūkam piešķirtā finansējuma pusi tādējādi kvalificēja par valsts atbalstu.

106 Šajā sakarā Komisija izvirzīja argumentāciju trīs daļās.

107 Vispirms tā uzskatīja, ka stāvlaukumu nevar uzskatīt par publisku, ņemot vērā to, ka *Valmont* bija tā galvenā ieguvēja, kā tas izriet no *Valmont* — kā stāvlaukuma īpašnieces — juridiskā statusa pazīmju kopuma un ka, visai iespējams, tā bija stāvlaukuma galvenā izmantotāja, pamatojoties uz to, ka jebkurā gadījumā tai būtu jāuzņemas ierīkošanas izmaksas, kas nepieciešamas tās uzņēmējdarbības veikšanai, un vēl jo vairāk tādēļ, ka ar žogu apjotais stāvlaukums neradīja garāmgājējam iespaidu, ka tā bija publiska infrastruktūra (Lēmuma 20. apsvērumi). Komisija jo īpaši uzsvēra, ka starp *Valmont* un Mārheizi noslēgtā “džentlmeņu vienošanās” saskaņā ar Nīderlandes iestāžu un *Valmont* teikto par stāvlaukuma publisku izmantošanu nebija pietiekama, lai šai infrastruktūrai piešķirtu publisku raksturu.

108 Turpinājumā Komisija uzskatīja, ka stāvlaukums ir jāuzskata par daļēji publisku, pirmkārt, pamatojoties uz to, ka to regulāri un bez maksas ir izmantojuši trešie uzņēmumi, kā tas izriet no šī sprieduma 15. punktā iepriekš minētajām uzņēmumu vēstulēm, otrkārt, ka tas potenciāli bija pieejams citiem uzņēmumiem, un, treškārt, ka šīs situācijas pastāvīgums, kas arī bija starp *Valmont* un Mārheizi noslēgtas “džentlmeņu vienošanās” rezultāts, bija nodrošināts ar Mārheizes kompetenci, kas tai bija saskaņā ar pašvaldības zemes izlietojuma plānu (Lēmuma 21. apsvērumi).

109 Visbeidzot, ņemot vērā visus šos faktus, Komisija norādīja, ka pusi no stāvlaukuma ierīkošanas izmaksām tā uzskata par parastām ekspluatācijas izmaksām, ka tā kā Mārheize pilnībā ir finansējusi ierīkošanas izmaksas, tā ir sniegusi atbalstu *Valmont* un tādēļ ir jāatzīst priekšrocība, kas pēc būtības ir vienāda ar pusi no attiecīgā finansējuma (Lēmuma 22. apsvērumi).

- 110 Kā to norāda *Valmont*, argumentācija, pēc kuras Komisija ir vadījusies, lai attiecīgo finansējuma daļu kvalificētu par valsts atbalstu, ir kļūdaina.
- 111 Ņemot vērā argumentus, ar kuriem Komisija tiesas sēdē mainīja dažus apsvērumus, kas bija minēti tās pašas lēmumā, vispirms ir jānosaka Lēmumā minētais Komisijas vērtējums par tiem šīs lietas faktiem, kādi tie izriet no pieejamās informācijas, un pēc tam jāpārbauda secinājumi, kādus Komisija ir izdarījusi no šī vērtējuma attiecībā uz šo faktu juridisko kvalifikāciju.

— Par faktu vērtējumu

- 112 Pirmās instances tiesai, kurai iesniegta prasība par Kopienas tiesību akta atcelšanu, pašai ir jāinterpretē šis tiesību akts, jo īpaši, kad, kā šajā gadījumā, iestāde, kas ir šī akta autors, sniedz skaidrojumu par to, kā ir jāsaprot šajā aktā minētie apsvērumi (šajā sakarā skat. Tiesas 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-194/99 P *Thyssen Stahl*/Komisija, *Recueil*, I-10821. lpp., 55. un 56. punkts, kas apelācijā apstiprināja Pirmās instances tiesas 1999. gada 11. marta spriedumu lietā T-141/94 *Thyssen Stahl*/Komisija, *Recueil*, II-347. lpp., 392. punkts). Ņemot vērā argumentus, ar kuriem Komisija tiesas sēdē mainīja dažus apsvērumus, kas bija minēti tās pašas lēmumā, vispirms ir jānosaka Lēmumā minētais Komisijas vērtējums par tiem šīs lietas faktiem, kādi tie izriet no pieejamās informācijas un, pēc tam jāpārbauda secinājumi, kādus Komisija ir izdarījusi no šī vērtējuma attiecībā uz šo faktu juridisko kvalifikāciju).
- 113 Šajā gadījumā Pirmās instances tiesa atzīmē, ka Komisija Lēmuma 21. apsvērumā ir konstatējusi, ka arī citiem uzņēmumiem, ne tikai *Valmont*, ir bijusi iespēja piekļūt stāvlaukumam pastāvīgi un bez maksas. Tāpat tā ir pieņēmusi Nīderlandes iestāžu paskaidrojumus, kas izklāstīti Lēmuma 13. apsvērumā, jautājumā par “džentlmeņu vienošanos”, kas noslēgta starp Mārheizi un *Valmont*, uzskatot, ka Mārheize “spēj nodrošināt precīzu tās ar *Valmont* noslēgtās [“džentlmeņu vienošanās”] ievērošanu” un nodrošināt pastāvīgu zemes gabala kā stāvlaukuma izmantošanu savas kompetences, ko tai piešķir pašvaldības zemes izlietojuma plāns, ietvaros”.

- 114 Lietas materiālu, jo īpaši to dokumentu pārbaude, par kuriem Komisija norādīja, ka tā, atbildot uz tiesas sēdē uzdotajiem jautājumiem, ir uz tiem balstījusies, liek domāt, ka šie apsvērumi nav kļūdaini.
- 115 Šī sprieduma 15. punktā minēto uzņēmumu vēstuļu izpēte, uz kurām Komisija ir balstījusies, tiecas apstiprināt to, ka piekļuve stāvlaukumam nebija paredzēta tikai *Valmont* vajadzībām, bet gan tas bija pieejams trešiem uzņēmumiem atbilstoši noteikumiem, kas izriet no ar tiem noslēgtajiem līgumiem. Pirmkārt, no tā izriet, ka *Valmont* atļāva izmantot šo infrastruktūru dažiem uzņēmumiem, kas darbojas ekspedīcijas un kravas pārvadājumu nozarē. Otrkārt, šī atļauja bija spēkā bez pārtraukuma kopš 1994. gada, kad *Valmont* uzsāka uzņēmējdarbību sev piederošajā zemes gabalā. Treškārt, minēto atļauju var uzskatīt par pastāvīgu, jo tā attiecas arī uz vakariem un nedēļas nogalēm. Ceturtkārt, tā nodrošina ieinteresētajiem uzņēmumiem priekšrocības, kas neaprobežojas ar tiesībām izmantot stāvlaukumu, bet gan aptver dažāda rakstura tiesības, ieskaitot tiesības veikt iekraušanas un izkraušanas darbības, materiālu uzglabāšanu un vieglāku piekļuvi zemes gabaliem, kas pieder šiem uzņēmumiem. Tostarp tā palīdz aizsargāt šos uzņēmumus pret noteikta veida riskiem, tādiem kā materiālu zādzība vai to izmantoto smago kravas automašīnu iestīgšana. Piektkārt, tā atvieglo [situāciju], kas saistīta ar sabiedriskās infrastruktūras, kas būtu piemērota puspiekabju novietošanai, trūkumu, un, kā Komisija to norādīja, tādējādi ļauj izvairīties no to novietošanas Mārheizes ielās. Sestkārt, attiecīgajiem uzņēmumiem *Valmont* piešķirtās priekšrocības ir bez maksas.
- 116 Līdzīgi iebildumu raksta 25. pielikumā pievienotās 2001. gada 14. maija vēstules redakcija, par kuru Komisija tiesas sēdē paskaidroja, ka tā ir bijusi par pamatu tās apsvērumu izdarīšanai par “džentlmeņu vienošanos”, apliecina, ka iepriekšējā punktā minētās vienošanās ir saistītas ar vienošanos, kas bija tieši noslēgta starp *Valmont* un Mārheizi. Tādējādi no tās izriet, ka, pirmkārt, *Valmont* un Mārheize noslēdza un ievēroja “džentlmeņu vienošanos”, kuras mērķis bija nodrošināt stāvlaukuma publisku izmantošanu. Otrkārt, no tās izriet, ka šai vienošanās piemītošo pastāvīgo un ilgtermiņa raksturu tostarp nodrošina tiesiskā regulējuma aizliegums mainīt stāvlaukuma zemes gabala izmantošanas nolūku.

- 117 Tātad nav pamata uzticēties argumentācijai, ar kuras palīdzību Komisija, mēģinot izmainīt Lēmumā minētos apsvērumus, apgalvoja, ka tikai daži uzņēmumi dažkārt ir izmantojuši stāvlaukumu, kad *Valmont* pret to nav bijuši iebildumi, un ka tātad Lēmumā minētais galīgais vērtējums noteikti nebija pārāk bargs.
- 118 Jāsecina, ka Komisija Lēmuma 21. apsvērumā pati ir atzinusi, ka “citi uzņēmumi arī varēja [...] izmantot” šo infrastruktūru saskaņā ar starp *Valmont* un Mārheizi noslēgto “džentlmeņu vienošanos”, un, kā tas tika iepriekš konstatēts, no lietas materiāliem un lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumiem izriet, ka šie apsvērumi nebija kļūdaini.
- 119 Tāpat ir jānoraida arguments, ar kuru Komisija gribēja izmainīt Lēmuma 20. un 21. apsvērumā apskatītās “džentlmeņu vienošanas” vērtējumu, norādot, ka no šī sprieduma 116. punktā minētās 2001. gada 14. maija vēstules izriet, ka Mārheize, pamatojoties uz pašvaldības zemes izlietojuma plāna ietvaros piešķirto kompetenci, ir veikusi “noteikta veida kontroli” par *Valmont* izmantoto stāvlaukumu.
- 120 Ar šo dokumentu tiek apliecināts ne tikai tas, ka Mārheize var nodrošināt dažādo stāvlaukuma izmantošanas iespēju, kas piešķirtas trešiem uzņēmumiem, nemainīgumu un pastāvīgumu, bet arī to, ka to pamatā ir pastāvošā vienošanās, kā Komisija pati atzina Lēmuma 21. apsvērumā.
- 121 Turklāt tiesas sēdē *Valmont* apstiprināja, ka tai nebija tiesības vienpusēji denonsēt uz nenoteiktu laiku ar Mārheizi noslēgto un kopš tā laika bez pārtraukuma piemēroto “džentlmeņu vienošanos”.

- 122 Tātad gan no Lēmuma, gan no lietas materiāliem izriet, ka galvenā vienošanās bija noslēgta starp *Valmont* un Mārheizi, ka tās to piemēroja un ka turklāt ar tiesiska regulējuma palīdzību nodrošināja vispārēju kārtību, kuras rezultātā *Valmont* piederošais stāvlaukums ir infrastruktūra, kuru ir iespējams efektīvi izmantot gan noteiktiem trešiem, gan, iespējams, citiem uzņēmumiem. No tā tāpat izriet, ka ar šo vienošanos tika risinātas noteiktas problēmas — automašīnu novietošana, uzglabāšana noliktavā, iekraušana, izkraušana, piekļuve un drošība, un tas notiek gan attiecīgo uzņēmumu, gan vispārējās interesēs. Šo pēdējo apgalvojumu turklāt *Valmont* apstiprināja tiesas sēdē, un Komisija pret to neiebilda.
- 123 Savukārt nedz no Lēmuma, nedz tostarp no lietas materiāliem neizriet, ka *Valmont* saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem bija saistošs pienākums ļaut trešiem uzņēmumiem dažādi izmantot tās stāvlaukumu un [darīt to] bez maksas un pastāvīgi no brīža, kad *Valmont* iegādājās zemes gabalu, uz kura šo infrastruktūru ierīkoja. No tā arī neizriet, ka šis zemes gabals kopš tā iegūšanas brīža ir ticis apgrūtināts ar jebkādam izlietojuma vai servitūtu tiesībām par labu trešiem uzņēmumiem.
- 124 Pie šādiem nosacījumiem saskaņā ar vienošanos, ko tā noslēdza ar Mārheizi par sev piederošā zemes gabala izmantošanu, *Valmont*, ievērojot sabiedrības intereses, nes apgrūtinājumu.

— Par faktu juridisko kvalifikāciju

- 125 Pēc tam, kad Komisija iepriekš minētajā veidā norādīja, ka stāvlaukums nebija publisks (Lēmuma 20. apsvērums), un uzskatīja, ka saskaņā ar Mārheizi noslēgtās vienošanās nosacījumiem, atbilstoši kuriem *Valmont* ļāva trešām personām to regulāri un bez maksas izmantot (Lēmuma 21. apsvērums), tas tomēr bija daļēji publisks, tā "ņemot vērā [šos faktus]", uzskatīja, ka daļa no Mārheizes piešķirtā

finansējuma šīs infrastruktūras ierīkošanai bija parastie ekspluatācijas izdevumi (Lēmuma 22. apsvērum). Ar šādu pamatojumu Komisija uzskatīja, ka puse no Mārheizes piešķirtā finansējuma *Valmont* atbilda ekspluatācijas izdevumiem, kurus parasti tai vajadzētu uzņemties segt pašai uz sava rēķina un veidoja *Valmont* piešķirtu priekšrocību; tāpat Komisija netieši, bet [tomēr] nepieciešami uzskatīja, ka faktiski ieguvēji attiecībā uz otru šī finansējuma daļu bija trešie uzņēmumi un [ar to] *Valmont* netika radītas priekšrocības.

126 Par šo jautājumu tiekot iztaujāta tiesas sēdē, Komisija skaidri apstiprināja, ka tāda ir bijusi Lēmuma jēga. Tā tāpat paskaidroja, ka “stāvlaukuma ierīkošana nozīmēja priekšrocību ne tikai *Valmont*, bet arī citiem uzņēmumiem, tātad Komisija uzskata, ka 50 % no izmaksām ietver valsts atbalstu”.

127 Šāda interpretācija arī skaidri atbilst Komisijas procesuālajiem rakstiem. Tā tādējādi izskaidroja to, ka “tad, kad [tā] konstatēja, ka daži radniecīgie uzņēmumi varēja saskaņā ar noslēgto “džentlmeņu vienošanos” [...] izmantot attiecīgo [stāvlaukumu], tai vairāk nebija likumīga pamata uzskatīt *Valmont* par vienīgo” šīs infrastruktūras “ieguvēju” (atbildes uz repliku 55. punkts).

128 Secinot, ka otrā attiecīgā finansējuma daļa nevar tikt kvalificēta par valsts atbalstu, jo ar to *Valmont* netika radītas priekšrocības, Komisija arī secināja, ka šī finansējuma pirmā daļa, pēc tās domām, tieši pretēji, ietvēra valsts atbalstu.

129 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka Tiesa ir lēmusi, ka, ja valsts iejaukšanās ir jāuzskata par kompensāciju par ieguvēju uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem, sniedzot valsts

pakalpojumu, un tādējādi faktiski šie uzņēmumi negūst finansiālu peļņu un tātad minētās ieviešanās rezultātā tie netiek nostādīti konkurējoši izdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar konkurējošiem uzņēmumiem, uz šādu ieviešanos neattiecas EKL 87. panta 1. punkts (Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedums lietā C-280/00 *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, *Recueil*, I-7747. lpp., 87. punkts, un Tiesas 2003. gada 27. novembra spriedums apvienotajās lietās no C-34/01 līdz C-38/01 *Enirisorse*, *Recueil*, I-14243. lpp., 31. punkts).

- 130 Lai šajā konkrētajā gadījumā uz šādu kompensāciju varētu neattiecināt valsts atbalsta kvalifikāciju, ir jāapvieno vienkopus noteiktu nosacījumu skaits (iepriekš 129. punktā minētie Tiesas spriedumi lietā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, 88. punkts, un lietā *Enirisorse*, 31. punkts).
- 131 Pirmkārt, ieguvējam uzņēmumam ir jāpilda pienākumi, kas saistīti ar valsts pakalpojumu sniegšanu, un šiem pienākumiem ir jābūt skaidri definētiem. Otrkārt, kompensācijas aprēķināšanas pamatā esošos parametrus ir jānosaka objektīvi un caurskatāmi iepriekš, lai izvairītos no tā, ka šī kompensācija varētu ietvert ekonomisku priekšrocību, atbalstot ieguvēju uzņēmumu salīdzinājumā ar konkurējošiem uzņēmumiem. Treškārt, kompensācija nevar pārsniegt to, kas vajadzīgs, lai pilnībā vai daļēji nosegtu izmaksas, kuras radušās, pildot valsts pakalpojumu pienākumus, ņemot vērā uz tām attiecināmos ieņēmumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo pienākumu izpildi. Ceturtkārt, gadījumā, kad valsts pakalpojumus veicošā uzņēmuma izvēle nav izdarīta procedūras ietvaros par valsts pakalpojumu līguma noslēgšanu, ir jānosaka kompensācijas līmenis, pamatojoties uz izmaksu analīzi vidēja [lieluma] uzņēmumam, kas ir labi pārvaldīts un atbilstoši aprīkots, lai spētu izpildīt šo valsts pakalpojumu nepieciešamās prasības, ņemot vērā uz šo pienākumu izpildi attiecināmos ieņēmumus, kā arī saprātīgo peļņu (129. punktā minētais Tiesas spriedums lietā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, 89.–95. punkts).

- 132 Šajā gadījumā, kā jau tas tika iepriekš atzīmēts, no Komisijas pašas apsvērumiem, kas nav kļūdaini, izriet, ka *Valmont* nes apgrūtinājumu, ļaujot trešām personām izmantot tās stāvlaukumu dažādos veidos, regulāri un bez maksas saskaņā ar vienošanos, kas noslēgta ar teritoriālo kopienu vispārējās sabiedrības un tieši tikpat arī attiecīgo trešo uzņēmumu interesēs. No šiem apsvērumiem arī izriet, ka tiešais ieguvējs attiecībā uz daļu no teritoriālās kopienas piešķirtā finansējuma stāvlaukuma ierīkošanai ir *Valmont*.
- 133 Pie šādiem nosacījumiem Komisija nevarēja kopumā uzskatīt, ka ar šo finansējuma daļu noteikti ir tikušas radītas priekšrocības *Valmont*, bet gan tai, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju, iepriekš vajadzēja pārbaudīt, vai šo finansējuma daļu var vai nevar uzskatīt par kompensācijas ekvivalentu par *Valmont* nesto apgrūtinājumu. Šajā nolūkā tai ir jāpārbauda, vai iepriekš 130. un 131. punktā paredzētie nosacījumi ir vai nav (tikuši) izpildīti.
- 134 Tomēr no Lēmuma ir redzams, ka Komisija ir aprobežojusies ar to, ka ir uzskatījusi, ka šī finansējuma daļa ir radījusi priekšrocības *Valmont*, un tas, ka no tā nekādā veidā neizriet, ka Komisija būtu pārbaudījusi attiecīgo jautājumu par to, vai tā būtu to varējusi uzskatīt par kompensāciju par *Valmont* uzlikto apgrūtinājumu.
- 135 Uzaicināta izteikties par šo jautājumu tiesas sēdē, Komisija apgalvoja, ka Lēmumā par valsts atbalstu kvalificētā finansējuma daļa ir tikusi pareizi kvalificēta, jo tās piešķiršana nebija noteikti atkarīga no precīzu un imperatīva rakstura pakalpojumu sniegšanas.
- 136 Tomēr tiktāl, ciktāl Komisija ierosina, ka arī nav izpildīti nosacījumi, kas ir vajadzīgi, lai uz šo finansējuma daļu neattiektos valsts atbalsta kvalifikācija, ir jāatzīmē, ka Kopienas tiesai nav jāaizstāj Komisija, lai tās vietā veiktu pārbaudi, kuru tā nevienā

brīdī nav (uz)sākusi, un prognozētu secinājumus, pie kādiem tā ir nonākusi tās beigās.

- 137 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija nedz Lēmumā, nedz tiesas sēdes laikā nav pietiekami pierādījusi, ka pusi no *Valmont* piešķirtā finansējuma, kuru izlietoja stāvlaukuma ierīkošanai uz tās zemes gabala, bija jākvalificē par valsts atbalstu saskaņā ar EKL 87. panta 1. punktu.
- 138 Tātad ir jāatceļ Lēmuma 1. pants, kurā noteikts, ka stāvlaukuma ierīkošana ietver atbalsta elementu, un nav nepieciešams pārbaudīt nedz šī pamata atlikušo daļu, nedz arī citus pamatus, kas ir izvirzīti šajā sakarā. Tādējādi jāatceļ arī Lēmuma 2., 3. un 4. pants, ciktāl tie attiecas uz stāvlaukuma ierīkošanu.
- 139 No minētā izriet, ka Lēmums ir jāatceļ pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 140 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar *Valmont* prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA
(ceturtā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) atcelt Komisijas 2001. gada 18. jūlija Lēmumu 2002/142/EK par Nīderlandes piešķirto atbalstu *Valmont Nederland BV*;
- 2) Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Legal

Tiili

Meij

Vilaras

Forwood

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 16. septembrī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

H. Legal